

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., професор

Кузнєцова Л.В.

“ ” _ 2019 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Банківська справа»

на тему: «Аналіз кредитного портфеля комерційного банку»

Виконавець:

студентка ЦЗФН

Носенко А.О. _

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Сирчин О.Л. _

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗА КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	5
1.1. Основні теоретичні підходи до визначення суті і поняття кредитного портфелю комерційного банку.....	5
1.2. Нормативно-правове забезпечення процесів оцінки кредитного портфелю комерційного банку.....	11
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «МТБ БАНК»	23
2.1. Аналіз формування кредитних ресурсів банку.....	23
2.2. Оцінка якості кредитного портфелю банку	28
2.3. Оцінка якості кредитних продуктів банку	39
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ.....	49
3.1. Рекомендації щодо підвищення ефективності кредитних операцій банку з юридичними особами	49
3.2. Рекомендації щодо підвищення ефективності кредитних операцій банку з фізичними особами	58
Висновки до розділу 3.....	64
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. Кредитні операції для комерційного банку – це важливий вид діяльності, що приносить основну частину доходу. Вони відображають сутність банківської діяльності та є однією з визначальних функцій банківської установи. Водночас кредитування характеризується кредитним ризиком, що також є основною загрозою ліквідності та платоспроможності комерційного банку. З огляду на це, при організації кредитних операцій кожен комерційний банк повинен докладати зусилля, спрямовані на мінімізацію можливих втрат від невиконання кредитних зобов'язань клієнтами [22, с. 301].

Проблемі управління кредитним портфелем комерційних банків присвячений ряд фундаментальних робіт і прикладних наукових досліджень останньої чверті ХХ століття – початку ХХІ століття. Традиційно управління кредитним портфелем розглядалося з точки зору цілей і завдань окремого комерційного банку. Так, серед іноземних дослідників проблем управління кредитним портфелем комерційних банків слід відзначити Ван-Хуза Д.Д., Грюнинга Х. Миллера Р.Л., Роуза П., Синки Дж., Фроста С. та інших.

Серед українських вчених, які досліджували дану проблему, слід відмітити Алексеєнко М.Д., Герасимовича А.М., Жердецьку Л.В., Коваленко В.В., Кузнецову Л.В., Любунь О.С., Примостку Л.О. та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є формування науково-практичних підходів до оцінки якості кредитного портфелю окремого банку та розробка на цій основі рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності окремої банківської установи.

Завдання кваліфікаційної роботи. Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі передбачено постановку та вирішення таких завдань:

- дослідити теоретичні засади оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку;

- проаналізувати стан формування кредитних ресурсів окремого комерційного банку;
- проаналізувати стан якості кредитного портфелю окремого комерційного банку;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення кредитного процесу окремого комерційного банку.

Об’єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність банку як економічного суб’єкту та усіх окремих процесів, пов’язаних з нею.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи для оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку.

Методи дослідження. Методи дослідження. Під час написання роботи були використані такі спеціальні та загальнонаукові методи і прийоми, як: синтезу та аналізу, індукції, дедукції, узагальнення, статистичний, діалектичний, монографічний, порівняльний, графічний, табличний та інші.

Інформаційну базу випускної роботи склали дані нормативно-правових актів України та офіційних матеріалів Національного банку України; література, яка присвячена оцінці якості фінансового менеджменту комерційного банку; дані, що опубліковані у наукових роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, періодичних виданнях, а також у звітності окремих українських банків.

ВИСНОВКИ

Метою кваліфікаційної роботи є формування науково-практичних підходів до оцінки якості кредитного портфелю окремого банку та розробка на цій основі рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності окремої банківської установи.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність банку як економічного суб'єкту та усіх окремих процесів, пов'язаних з нею.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи для оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку.

Банківський кредит – це позичковий капітал банку у грошовій формі, що передається у тимчасове користування на засадах строковості (повернення), платності, забезпеченості та цільового використання.

Кредитні операції (кредит) – вид активних операцій, пов'язаних з наданням клієнтам коштів у тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування за певних умов, а також надання гарантій, поручительств, акредитивів, акцептів, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій репо, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів із такої суми (відстрочення платежу)

Кредитна операція базується на кредитному договорі, де вказані права та обов'язки двох сторін, щодо надання кредиту, який супроводжується записами за банківськими рахунками, з відповідним відображенням у балансах кредитора та позичальника.

Кредитний портфель комерційного банку формується на основі його кредитної політики. Виділяють такі типи кредитних політик:

1. Агресивний тип кредитної політики за головну мету ставить максимізацію прибутку за рахунок розширення обсягів кредитної діяльності, не

враховуючи високого рівня кредитного ризику, що супроводжує ці операції. Механізмом реалізації такої політики є надання позичок більш ризиковим категоріям позичальників, збільшення строків надання позичок та їх розмірів, зниження вартості позичок до мінімально можливого рівня, надання позичальникам можливості пролонгації позички.

2. Поміркований тип кредитної політики характеризує типові умови її здійснення відповідно до загальноприйнятих банківською практикою та орієнтується на середній рівень кредитного ризику.

3. Консервативний тип кредитної політики банку спрямований на мінімізацію кредитного ризику. Обираючи цей тип кредитної політики, банк не намагається отримувати високі доходи за рахунок значного розширення кредитної діяльності. Механізмом реалізації даної політики є жорсткі критерії оцінки кредитоспроможності позичальників, мінімізація строків надання позичок та їх обсягів, жорсткі умови надання позички та підвищення її вартості, використання жорстких процедур ліквідації проблемної заборгованості.

Кінцевою метою банку з оцінки кредитних ризиків (з точки зору НБУ) є класифікація і віднесення кредитних активів до одної з двох, п'яти або десяти категорій якості в залежності від типу позичальника. Знаючи структуру кредитного портфеля по групах якості позичок, банком визначається середній відсоток проблемних позичок. У цьому разі банк має можливість здійснювати ряд заходів, направлених на зниження втрат по кредитних операціях.

Оскільки метою діяльності банку є отримання максимального прибутку при мінімально можливому ризику, то банк може опинитися в одній із зон ризику:

- Зона допустимого ризику (безпечного функціонування) – банк забезпечує себе мінімально необхідним доходом і приймає на себе допустимий ризик (банк може втратити тільки частину свого прибутку).
- Зона неприпустимого або критичного ризику – банк приймає такий ризик, унаслідок якого ймовірність отримання запланованих доходів значно

знижується (банк втрачає всі доходи, що приводить до можливого порушення у виконанні зобов'язань перед вкладниками).

- Зона катастрофічного ризику (недостатньої прибутковості) – в результаті реалізації ризику банк не одержує як суму запланованих доходів, так і може втратити можливість отримання основного боргу, що може привести до серйозних порушень фінансової стійкості і, як наслідок, до банкрутства банку.

Протягом 2016-2018 років ПАТ «МТБ БАНК» поступово зміцнював свої позиції на банківському ринку України – питома вага його валюти балансу в банківській системі України (БСУ) збільшилася, тобто стратегічні завдання щодо зростання банку виконуються.

Оцінка діяльності банку за 2016-2018 роки дозволила здійснити наступні висновки:

- Зобов'язання банку зростали менш високими темпами ніж його капітал. Це призвело до збільшення питомої ваги капіталу у пасивах банку. Проведений аналіз дозволяє оцінити діяльність ПАТ «МТБ БАНК» за 2016-2018 роки з управління пасивами як достатньо адекватну відносно тій ситуації, яка складалася на банківському ринку України, та достатньо добру щодо забезпечення банка ресурсами для проведення його активних операцій.
- Кредитування клієнтів є головним напрямом активної діяльності комерційних банків України, роль кредитної діяльності в структурі активів банків збільшується. В ПАТ «МТБ БАНК» за 2016-2018 роки кредитування клієнтів є головним напрямом активної діяльності банку, обсяг наданих кредитів має тенденцію до збільшення, але роль кредитної діяльності в структурі активів банка зменшується. Таким чином, банк проводить більш консервативну кредитну політику ніж банківська система України; банк проводить таку кредитну політику що веде до зниження кредитного ризику, проте, банківська система України

проводить таку кредитну політику що веде до збільшення кредитного ризику.

- Оцінка ряду показників ефективності діяльності ПАТ «МТБ БАНК» показує, що спостерігалася не стабільна тенденція, де в цілому ефективність роботи банку зменшувалася, але ефективність кредитної та кредитно-депозитної діяльності збільшувалася.
- Банк надає достатній асортимент кредитних продуктів для своїх клієнтів.

Отже, аналіз діяльності ПАТ «МТБ БАНК» показав достатню високу якість його кредитного портфелю, тобто банку у майбутньому потребується проведення ряду науково-практичних заходів щодо збереження цієї тенденції.

Для покращення кредитного обслуговування юридичних осіб банку запропоновано розробка та продаж кредитних продуктів за допомогою фінансового інжинірингу:

- Угода про форвардну ставку (FRA) – це форвард-форвардний кредит з фіксованою процентною ставкою, але без фактичного кредитного зобов'язання. FRA (Forward Rate Agreement) – це угода, яка укладена двома сторонами з метою захиститися від майбутніх коливань процентних ставок (хеджер) або спекулювати на цих коливаннях (спекулянт). За умовами FRA кредитна сума не перераховується і, отже, не відображається на балансових рахунках. Цей інструмент відображається на позабалансових рахунках банку. FRA є позабіржовим продуктом, пропонованим банками своїм клієнтам.
- Процентний своп (IRS – interest rate swap) – це угода між двома сторонами про обмін процентними платежами за умовною основною сумою в узгоджені дати протягом усього терміну дії угоди. Для найбільш поширеного процентного свопу один грошовий потік є процентні платежі з фіксованою відсотковою ставкою на умовну суму кредиту або депозиту, другий грошовий потік відображає платежі з плаваючою процентною ставкою на ту ж умовну суму.

– Кредитні деривативи – це контракти, виплати по яких залежать від кредитоспроможності однієї або кількох компаній чи країн. Ці інструменти дозволяють банкам торгувати кредитними ризиками своїх клієнтів. Найбільш поширеним деривативом цього класу є своп кредитного дефолту (CDS – credit default swap). Цей контракт забезпечує страхування на випадок дефолту конкретної компанії-позичальника. Така компанія називається базовою, а її дефолт – кредитною подією. При настанні кредитної події покупець CDS має право продати борг (кредит або облігацію) базової компанії за номінальною вартістю (суму погашення боргу, якби дефолт не був оголошений) продавцю CDS. За допомогою CDS банки перетворюють ризикові кредити в безризикові.

Для покращення кредитного обслуговування фізичних осіб запропоновано широке застосування добре відомих кредитних продуктів з урахуванням ресурсних можливостей банку: споживчий кредит, кредит на капітальні затрати (довгостроковий), іпотечний кредит.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз кредитної діяльності банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://books.br.com.ua/4725>.
2. Аналіз кредитних операцій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/abd/Тема5.pdf>.
3. Балдин К.В. Управление рисками [Текст] /К.В. Балдин, С.Н. Воробьев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 511 с.
4. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія [Текст] /За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2013. – 492 с.
5. Банківський менеджмент: питання теорії та практики [Текст]: монографія /[О. А. Криклій, Н. Г. Маслак, О. М. Пожар та ін.]. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 152 с.
6. Банківський менеджмент [Текст]: Конспект лекцій /Укладачі: В.М.Олійник, С.М.Фролов, М.А.Деркач. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009.– Ч.1. – 162 с.
7. Банківський менеджмент [Текст]: Конспект лекцій /Укладачі: В.М.Олійник, С.М.Фролов, М.А.Деркач. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009.– Ч.2. – 144 с.
8. Банковские риски [Текст] /кол.авторов; под ред. д-ра экон. наук, проф. О.И. Лаврушина и д-ра экон. наук, проф. Н.И. Валенцовой. – М.: КНОРУС, 2007. – 232 с.
9. Батракова Л.Г. Анализ процентной политики коммерческого банка [Текст]. – М: Логос, 2002. – 152с.
- 10.Батракова Л.Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка [Текст]. – М: Логос, 2005. –368 с.
- 11.Бланк И.А. Управление финансовыми рисками [Текст]. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с.

- 12.Бражников А. С. Методы оценки качества кредитного портфеля коммерческого банка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://economicus.ru/banki/64-kreditnyi-portfelbanka.ht>.
- 13.Буевич С.Ю. Анализ финансовых результатов банковской деятельности [Текст]: учебное пособие /С.Ю. Буевич, О.Г. Королёв. – 2-е изд. – М.: КНОРУС, 2005. – 160 с.
- 14.Вальравен К.Д. Управление рисками в коммерческом банке. [Текст] /Под ред. М.Э. Уорд и Я.М. Миркина. – 2-е издание.– Вашингтон: Институт экономического развития мирового банка, 1997. – 303 с.
- 15.Вартість банківського бізнесу [Текст]: монографія /[А. О. Єпіфанов, С. В. Леонов, Й. Хабер та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук А. О. Єпіфанова та д-ра екон. наук С. В. Леонова. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – 295 с.
- 16.Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків [Текст] – К.: Знання, 2006. – 463 с.
- 17.Вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>
- 18.Владичин У.В. Банківське кредитування: Навчальний посібник / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука.- К.: Атіка, 2008.- 648 с.
- 19.Вовк В.Я. Кредитування і контроль: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 463 с.
- 20.Воронцов Б. В., Колесников А. М. Банковское кредитование инвестиционных проектов в промышленности [Текст]: монография. – СПб.: ГУАП, 2007. – 132 с.
- 21.Галиц Л. Финансовая инженерия: инструменты и способы управления финансовым риском. [Текст] – М.: ТВП, 1998. – 576 с.
- 22.Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Вергуненко та ін., за ред. Герасимовича А.М. Аналіз банківської діяльності: Підручник – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с.

- 23.Грюнинг Х., Братанович С. Анализ банковских рисков. Система оценки корпоративного управления и управления финансовым риском [Текст] /Пер. с англ.; вступ. сл. д.э.н. К.Р. Тагирбекова. – М.: Издательство «Весь мир», 2007. – 304 с.
- 24.Діяльність банків у забезпечення сталого розвитку фінансового ринку України: монографія [Текст] /За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2014. – 358 с.
- 25.Долан Э.Дж. и др. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика [Текст] /Пер. с англ. В.Лукашевича и др.; Под общ.ред. В.Лукашевича. – М.: Туран, 1996 – 448 с.
- 26.Жариков В.В. Управление кредитными рисками [Текст]: учебное пособие /В.В. Жариков, М.В. Жарикова, А.И. Евсейчев. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2009. – 244 с.
- 27.Жарковская Е. П. Финансовый анализ деятельности коммерческого банка [Текст] – М.: Издательство «Омега-Л», 2010. – 325 с.
- 28.Жердецька Л. В. Теоретико-методичні засади організації процесів фінансового управління в банку / Л. В. Жердецька // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія історія. – 2013. – № 27 (206). – С. 59-70.
- 29.Загородній А.Г. Банківська справа: термінологічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2010. – 508 с.
- 30.Кидуэлл Д., Петерсон Р., Блэкуэлл Д. Финансовые институты, рынки и деньги [Текст]. / [Д. Кидуэлл, Р. Петерсон, Д. Блэкуэлл; пер. с англ.]. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 752 с.
- 31.Козьменко С.М., Шпиг Ф.І., Волошко І.В. Стратегічний менеджмент банку [Текст] – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 734 с.
- 32.Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / Т.Д. Косова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 486 с.

33. Костюк А.Н. Корпоративное управление в банке [Текст]: монография. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 332 с.
34. Костюченко Н.С. Анализ кредитных рисков [Текст] / Н.С. Костюченко. – СПб.: ИТД»Скифия», 2010. – 440 с.
35. Кох Л.В., Кох Ю.В. Банковский менеджмент [Текст] – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2006. – 280 с.
36. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2015. – 217 с.
37. Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління кредитним ризиком банку [Текст]: монографія. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 86 с.
38. Кузнецова Л. В. Організація планування фінансової діяльності банку: монографія / Л.В. Кузнецова, Ю. К. Маслов. – Одеса: Пальміра, 2006. – 193с.
39. Кузнецова Л. В. Сучасні підходи до планування фінансової діяльності банківських установ / Л. В. Кузнецова // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – 2012. – Т. 1, №5. – С. 123-125.
40. Кузнецова Л.В., Жердецька Л.В., Завадська Д.В., Няньчук Н.Ю. Ціноутворення в банківській справі [Текст]. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2010. – 387 с.
41. Ларионова И. В. Управление активами и пассивами в коммерческом банке [Текст] / [И. В. Ларионова]. – М.: Издательство «Консалтбанкир», 2003. – 272 с.
42. Любунь О.С. Система банківського менеджменту [Текст]. – К.: Кондор, 2006. – 356 с.
43. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», схвалені Постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

- 44.15. Методичні підходи дооцінки якості кредитного портфелю банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.problecon.com/pdf/2014/1_0/278_283.pdf.
45. Миллер Р.Л., Ван-Хуз Д.Д. Современные деньги и банковское дело [Текст] / Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 856 с.
46. Мишкин Ф. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков [Текст] / Пер. с англ. Д.В. Виноградова под ред. М.Е. Дорошенко. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 820 с.
47. Мэнкью Н., Тейлор М. Экономикс. 2-е изд. [Текст] – СПб.: Питер, 2013. – 656 с.
48. Найт Ф.Х. Риск, неопределенность и прибыль [Текст] / Пер. с англ. – М.: Дело, 2003. – 360 с.
49. Офіційний сайт ПАТ «МТБ БАНК». [Електронний ресурс] URL: <https://www.mtb.ua/ua>
50. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс] URL: <http://www.bank.gov.ua>.
51. Примостка Л.О. Банківський менеджмент. Хеджування банківських ризиків [Текст] / Л.О. Примостка. – К.: КНЕУ, 1998. – 108 с.
52. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: постанова правління НБУ від 30.06.2016 № 351 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
53. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 №2121–III. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
54. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 №2654–XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
55. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні (економічні нормативи діяльності банків): Інструкція, затверджена постановою

- правління НБУ від 28.08.2001 № 368. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123298.
56. Роль банків у забезпеченні сталого розвитку реального сектору України: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 244 с.
57. Роуз П.С. Банковский менеджмент [Текст] / Пер. с англ. со 2-го изд. – М.: Дело ЛТД, 1995. – 768 с.
58. Рябініна Л. М., Няньчук Н. Ю., Ухлічева Л. І. Банківські операції: Навчальний посібник / За ред. Рябініної Л. М. – Одеса : ОНЕУ, 2011. – 519 с.
59. Синки Дж. Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг [Текст] / Джозеф Синки-мл.; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 1018 с.
60. Сирчин О.Л. СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ [Текст] / О.Л. Сирчин // Збірник наукових праць «Вісник соціально-економічних досліджень». – Випуск 1 (62). – Одеса: ОНЕУ. – 2017. – С. 187-194.
61. Сирчин О.Л. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА БАНКУ [Текст] / О.Л. Сирчин // Збірник наукових праць «Вісник соціально-економічних досліджень». – Випуск 1 (65). – Одеса: ОНЕУ. – 2018. – С. 153-160.
62. Тарасевич Н. В. Фінансовий менеджмент у банках. Навчальний посібник. – Одеса: ОДЕУ, 2008 р. – 182 с.
63. Тиркало Р.І., Щибиволок З.І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг [Текст]. – К., 1999. – 233с.
64. Усоскин В. М. Теории денег [Текст]. – М.: «Мысль», 1976. – 228 с.
65. Уэрта де Сото Х. Деньги, банковский кредит и экономические циклы [Текст] / Хесус Уэрта де Сото; пер с англ. под ред. А.В. Куряева. – Челябинск: Социум, 2008. – 663 с.
66. Фрост Стивен М. Настольная книга банковского аналитика [Текст]. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2006. – 672 с.

67. Харрис Л. Денежная теория [Текст] /Пер. с англ.; Общ. ред. и вступ. ст. В.М. Усоскина. – М.: Прогресс, 1990. – 750 с.
68. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>.
69. Щербакова Г.Н. Анализ и оценка банковской деятельности (на основе отчетности, составляемой по российским и международным стандартам) [Текст]. – М.: Вершина, 2007 – 464 с.
70. Энциклопедия финансового риск-менеджмента [Текст] /Под ред. А. А. Лобанова и А. В. Чугунова. – М: Альпина Паблишер, 2003. – 786 с.